Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulu inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ ese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate: Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ: la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 223. Brașovŭ, Joi 5 (17) Octomvre 1889.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“
Cu 1 Octomvre 1889 stilŭ vechiŭ s'a deschisŭ nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toți amicii și sprijinitorii foiei nóstre.
Prețulŭ abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe sése luni 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.
Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe sése luni 20 franci, pe unŭ anŭ 40 franci.
Abonamente la numerele cu data de Duminecă:
Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl. pe sése luni 1 fl.
Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 franci, pe sése luni 4 franci.
Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin mandate postale.
Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.
Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŭ, 4 Octomvre v.

S'a întêmplatŭ minunea minunilorŭ și nu va trece multŭ timpŭ, pănă ce li-se va duce vestea financierilorŭ ungurĭ, că sciu sĕ facă sĕ dispară deficitele, ca scamatorii obiectele ce le 'nvêrtescŭ prin mânĭ.

In ședința de erĭ a dietei ungurescĭ noulŭ ministru de finance Wekerle, presentândŭ proiectulŭ de bugetŭ alŭ statului pentru anulŭ 1890, a desfășuratŭ următorulŭ tablou surprindĕtorŭ: veniturile totale ale statului facŭ 355.259247 fl., cheltuelile totale se urcă la 355.663,646 fl., prin urmare deficitulŭ face în totalŭ numai 404,399 fl., o sumă bagatelă, care ușorŭ și în scurtŭ timp s'ar puté acoperi.

Apoi mai dică cineva, că acésta nu este minunea minunelorŭ și că în cabinetulŭ d-lui Tisza nu suntŭ genii financiarĭ!

Dintr'unŭ deficitŭ anualŭ de vr'o patrudecĭ de milióne, amŭ fi ajunsŭ dér deodată, în urma făimósei conversiunĭ a datoriilorŭ de statŭ, la suma neînsemnată de nicĭ o jumătate de milionŭ.

S'au dusŭ dér milionele și au rĕmasŭ sutele de mii și décă va merge lucrulŭ totŭ așa înainte, ne vomŭ pomenì, că la anulŭ are sĕ începă a se 'mpuțina dările și mai în urmă nicĭ nu va mai sci guvernulŭ unde sĕ plaseze banii cei mulți din visteriă, ca sĕ'i mai aducă și interese, fiă câtŭ de puține.

Suntemŭ curioșĭ sĕ cetimŭ espunerea ministrului Wekerle, ca sĕ vedemŭ cum a pututŭ ajunge elŭ cu d-lŭ Tisza la acestŭ miraculosŭ resultatŭ.

Până acum însĕșĭ foile guvernamentale vorbiau de unŭ deficitŭ de douĕ până la trei milióne, ér foile opositionale ungurescĭ au constatatŭ, că și acésta este numai o apucătură de șarlatanŭ a d-lui Tisza, căcĭ între deficitulŭ de 7·3 milióne preliminatŭ pentru anulŭ curentŭ și între deficitulŭ preliminatŭ pe anulŭ viitorŭ de cătră ministrulŭ Wekerle se află operațiunea în cadrulŭ conversiunei datoriei de statŭ, prin care guvernulŭ a amânatŭ plata rentei, în sumă de douĕspredece milióne anualŭ pentru ștergerea datoriei de stat, pe timpŭ de *șeptedecĭ de anĭ*.

Urméză dér, că în casulŭ celŭ mai bunŭ, când adecă ar fi esactă socotéla ministrului — despre ceea ce însĕ trebue sĕ ne'ndoimŭ din mai multe puncte de vedere — ar trebui sĕ se adauge la deficitulŭ preliminatŭ de elŭ cele douĕspredece milióne, a căror plată se încarcă în spinarea generațiunei viitóre.

Nu scimŭ ce va fi dișŭ d-lŭ Wekerle despre modulŭ de încasare a dărilorŭ, carĭ au ajunsŭ a fi așa de marĭ, încâtŭ bieții contribuabilĭ, cea mai mare parte, nu mai potŭ agonisi nicĭ atâta, ca sĕ și-le plătéscă la timpŭ.

Ce „restabilire“ a echilibrului în financele statului este, când pe deoparte contribuabilii se îngreuiază în fiecare anŭ totŭ cu mai apăsătóre sarcinĭ, ér de altă parte se pune și în spinarea generațiunei viitóre o datoriă amortisabilă fórte mare, ce nu scimŭ cum o va mai puté plăti?

Marĭ meșterĭ suntŭ financierii și politicii ungurĭ, când e vorba sĕ arate lumii, că în statulŭ ungarŭ tóte mergŭ bine, înflorescŭ și prosperéză.

Astfelŭ politicii ungurĭ ne spunŭ, că au făcutŭ unŭ statŭ unitarŭ maghiarŭ, consolidatŭ și multămitŭ înăuntru, ei se laudă că au și o armată a lorŭ și că ei înșișĭ suntŭ stăpânĭ pe destinele lorŭ. Ér financierii se laudă acum, că au delăturatŭ deficitulŭ și că, ca mâne, venitele vorŭ trece peste suma cheltuelelorŭ.

Și unii și alții însĕ numai se amăgescŭ și voescŭ sĕ amăgéscă și lumea. Pretinsele lorŭ isbêndĭ, politice și financiare, suntŭ numai în tantasia lorŭ și pe hârtiă, în realitate însĕ, e vai și amarŭ și de unitate și consolidare, și de multămirea dinăuntru, și de independență, și de finanțele statului.

Cine nu crede n'are decâtŭ s'asculte strigătele naționalătățilorŭ și ale poporului ungurescŭ însușĭ, și vaetele contribuabililorŭ dela unŭ capĕtŭ până la altulŭ alŭ statului.

DIN AFARĂ.

Prințulŭ rusŭ Dolgorukov în Bulgaria.

Mercurĭ în sĕptĕmâna trecută, în diua plecării principelui bulgarŭ Ferdinandŭ, sosì în Sofia prințulŭ Dolgorukov, oficerŭ în garda rusésca. Visità pe ministrulŭ presedinte Stambulov și alte persóne, declarândŭ, că elŭ călĕtoresce prin Bulgaria ca turistŭ. La rugarea sa i-s'a datŭ voiă sĕ visiteze casarmele din Sofia. Cătră mai multe persóne a declaratŭ, că e uimitŭ de ordinea și liniștea ce domnesce în Bulgaria și nu va negligia a'i raporta despre acésta succesorului tronului rusescŭ, cu care are strînse legăturĭ. La diferite ocasiunĭ repeți prințulŭ Dolgorukov, că agenții și pressa rusă înfățișéză adevĕrata stare de lucrurĭ din Bulgaria în lumină falsă.

Cu tóte aceste declarațiunĭ ale lui Dolgorukov, cei din Sofia au în propusŭ, că elŭ orĭ e însărcinatŭ cu o *misiune secretă*, orĭ are elŭ personalŭ ceva de gândŭ. In adevĕrŭ prințulŭ Dolgorukov a primitŭ mereu visite din partea Zankovișilorŭ, carĭ vedĭ bine, nu'i înfățișéză în lumină favorabilă situațiunea în Bulgaria. Indemnatŭ de acești, a și hotărîtŭ Dolgorukov sĕ se țină în catedrală unŭ *requiem* pentru soldații rușĭ căduțĭ în rĕsboiulŭ ruso-turcŭ. Guvernulŭ bulgarŭ, vĕdendŭ în acésta înscenarea unei demonstrațiunĭ rusofile, îi declară prințului, că nu va permite nicĭ o demonstrațiune, aibă ea și numai caracterŭ religiosŭ.

Prințulŭ Dolgorukov insistà însĕ sĕ se țină *requiem*-ulŭ și tipărì douĕ mii de afișe, în care învità poporațiunea din Sofia, sĕ asiste la *requiem*-ulŭ pentru Țarulŭ Alecsandru II. Ba se puse prințulŭ în legătură cu ómenĭ din classa de josŭ a poporului, îi ațîță în contra regimului bulgarŭ de adĭ *și'i provocà la revoltă*. Totodată se duse prințulŭ rusescŭ la ministrulŭ Stranski, care pe lângă afacerile esterne, geréză și afacerile ministerului cultelorŭ, și'lŭ întrebà, décă elŭ a opritŭ ținerea *requiem*-ului. Ministrulŭ îi rĕspunse afirmativŭ și'i declară prințului Dolgorukov, că guvernulŭ bulgarŭ respectă pré multŭ amintirea Țarului Alexandru II, decâtŭ ca sĕ permită unui simplu turistŭ a învita poporațiunea la unŭ *requiem* pentru Țarulŭ, unde s'ar găsi și persóne, care sĕ provóce scandale. Guvernulŭ doresce a evita orĭ-ce complicațiunĭ, de aceea a interdisŭ și preoțimei de a ține *requiem*-ul. Prințului rusescŭ îi dete sfatulŭ sĕ respecte legile bulgare.

Afară de aceste amĕrunte, ce le dă „Corr. de l'Est“, alte telegrame din Sofia mai spunŭ, că prințulŭ Dolgorukov s'a demascatŭ ca unŭ emisarŭ rusŭ, a adusŭ cu elŭ o scrisóre de creditŭ cătră banca bulgară pentru 100,000 fr. și a ridicatŭ deja 4000 fr. Primesce la elŭ totŭ felulŭ de persóne dușmane guvernului, insultă cătră ele pe prințulŭ Ferdinand și guvernulŭ.

In urmă prințulŭ Dolgorukov, recunoscêndŭ că nu póte face nimicŭ, a plecatŭ, se dice, cătră Belgradŭ.

Representantulŭ diplomaticŭ din Sofia alŭ Germaniei, care e însărcinatŭ și cu representarea intereselorŭ supușilorŭ rușĭ în Bulgaria, a desaprobatŭ în publicŭ purtarea lui Dolgorukov.

Dreptulŭ de alegere alŭ femeilorŭ în Austria.

Dieta Austriei de josŭ primise în sesiunea anului 1888 unŭ proiectŭ de lege, prin care femeilorŭ, afară de marele proprietare de pămêntŭ, li-se lua dreptulŭ de alegere pentru dietă. Cu ocasiunea desbaterii acestei legĭ în comisiunea pentru comune și constituțională, i-s'a recomandatŭ comisiunei țĕrii, de cătră membrii tuturorŭ curielorŭ și ai partidelorŭ, ca sĕ proiecteze o lege, care sĕ aplice acelașŭ principiu de eschidere a femeilorŭ dela dreptulŭ electoralŭ și asupra alegerilorŭ comunale.

Acum s'a presentatŭ în acéstă privință unŭ proiectŭ de lege, care dispune espresŭ, că îndreptățițĭ la alegerile comunale suntŭ numai membrii comunalĭ de sexŭ bărbătescŭ.

Croații și Ungurii.

In dieta croată e la ordinea dilei desbaterea asupra pactului financiarŭ cu Ungaria.

Deputatulŭ *Brlicĭ*, care a vorbitŭ douĕ dile asupra pactului, dise că calcularea cvotei, cu care Croația contribue la afacerile comune, nu e drĕptă, și'șĭ esprimà dorința, ca socotelele statului sĕ fiă esaminate și de bărbații specialiștĭ ai Croațilorŭ.

„E o prostiă, dise Brlicĭ, a susține, că Ungaria ne susține. Ungaria nu plătesce pentru noi nicĭ unŭ crucerŭ, ci ea are folosŭ dela noi, fiindcă plătimŭ interesele pentru Ungaria și datoriile ei“. Vorbitorulŭ respinse proiectulŭ.

Deputatulŭ *Amrus* dise, că orĭ-ce Croatŭ trebue sĕ nisuiască a ajunge Croația la independența financiară și sĕ lucreze, ca pactulŭ de adĭ sĕ se caseze și sĕ se creeze unulŭ nou, care sĕ corĕspundă mai bine drepturilorŭ și intereselorŭ vechiului regatŭ croatŭ.

Desbaterile continuă.

SCIRILE DILEI.

Agitatorĭ condamnațĭ. Sub acestŭ titlu scrie „K.-r“: Emilŭ Kosperda și Georgiu Beovicĭ, locuitorĭ în Baia de Crișŭ, încă în anulŭ 1884 au rostitŭ în ospĕtăria din Baia de Crișŭ nisce vorbe vătĕmătóre și provocătóre față cu Ungurii, din care causă procuratura reg. i-a trasŭ în cercetare pentru agitațiă. Tribunalulŭ din Deva a achitatŭ pe acusațĭ, dér Tabla reg., constatândŭ delictulŭ pentru agitațiune, a condamnatŭ pe Kosperda la 3 lunĭ, ér pe Beovicĭ la 2 lunĭ închisóre de statŭ. Acéstă sentință a fostŭ aprobată și din partea Curiei r.

Cum se întêmplă, că tribunalulŭ din Deva, care e totŭ ungurescŭ, nu găsesce vină celorŭ doi acusațĭ, ér tabla și curia îi condamnă? Póte fi mai viuă dovadă, că din pricina șovinismului nu mai póte aștepta cetățénulŭ dreptate nicĭ la celŭ mai înaltŭ forŭ judecătorescŭ? Triste și periculóse stărĭ!

***

Demisionatŭ. Deputatulŭ Daniel *Iranyi* a demisionatŭ din presidenția partidei independente. Corespondentulŭ guvernamentalŭ alŭ fóiei „Neue freie Presse“ dice, că acéstă hotărîre a lui Iranyi însemnéză o perdere morală pentru partida independentă, de órece acestŭ șefŭ de partidă a intervenitŭ totdéuna pentru o atitudine politică cumpĕtată.

***

Inmormêntărĭ barbare. Sub acestŭ titlu scrie „N. Politisches Volksblatt“ în Nr. 268 din acestŭ anŭ următórele: In părțile de josŭ ale Seghedinului se pare a domni stărĭ adevĕratŭ păgâne, unde locuitorii maerelorŭ (cătunelor) își îngropă morții lorŭ fără vre-o ceremoniă religiósă. Ei nu învită la mortŭ nicĭ pe visitatorulŭ de morțĭ, nicĭ pe preotŭ și îi îngropă la așa numitulŭ colnicŭ *Szatymáz*. Stările acestea fără de lege s'au adusŭ la discusiune în conferința dela 28 Septemvre n. a preoțimei din Seghedinŭ. Preotulŭ rom. cat., presedinte, împreună cu deputatulŭ dietalŭ Ioanŭ Ivánkovits, în urmarea acestui comunicatŭ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

din încredințarea conferinței au îndreptatŭ cătră magistratulŭ orașului cererea de a face pași energicĭ contra acestui mod sceleratŭ de înmormêntare.

Ce dicŭ kulturegyletiștii despre aceste stărĭ de barbariă? N'ar fi mai bine sĕ lucreze pentru a-le stârpi, decâtŭ a bate câmpii?

***

Culesulŭ de vii. La Deșiu s'a terminatŭ culesulŭ viilorŭ cu unŭ resultatŭ nu pré mulțămitorŭ. Ce privesce cantitatea totŭ ar mai merge, dér ce privesce calitatea resultatulŭ e fórte slabŭ, căcĭ în urma pré multelorŭ ploi strugurii în mare parte s'au stricatŭ. La Vințulŭ de susŭ culesulŭ de vii se va începe probabilŭ în 21 Octomvre. Recolta atâtŭ în privința cantității, câtŭ și a calității promite a fi escelentă.

***

Din comitatulŭ Mureșŭ-Turda. In adunarea ordinară de tómnă, ce s'a ținutŭ la 10 Octomvre n. c., s'a cetitŭ unŭ rescriptŭ alŭ ministrului ung. de comunicațiune, prin care acesta concede contelui Gavrilŭ Bethlen și consoțilorŭ sĕi interesațĭ, ca sĕ facă lucrările pregătitóre pentru construirea unei căi ferate dela Reghinulŭ săsescŭ în susŭ, prin strîmtórea dela Tulgheșŭ până la granița din spre România. Astfelŭ se speră, că în scurtŭ timpŭ linia ferată dela Reghinŭ până la Borsecŭ va fi construită. Totŭ în acéstă adunare s'a raportatŭ, că comuna Șardŭ a hotărîtŭ sĕ dea o pensiă învĕțătorului românŭ gr. cath. de acolo. Hotărîrea acésta însĕ li-s'a părutŭ vătĕmătóre pentru Ungurii din acea comună și adunarea comitatensă, la cererea locuitorului Antal Lapos și soții, a anulatŭ hotărîrea de a se da pensiă învĕțătorului românŭ.

Ér Kulturegyletulŭ póte despoia cu dărĭ pe poporulŭ românŭ? Vorŭ ține minte Românii.

***

Limba germană și voluntarii pe unŭ anŭ. „Neue freie Presse", vorbindŭ despre instrucțiunea privitóre la cunóscerea limbei germane de cătră oficerii în reservă, cărora nu li-se mai cere a vorbi fluentŭ și corectŭ acéstă limbă, ci numai câtŭ e de ajunsŭ pentru trebuințele serviciului, observă — cu unŭ felŭ de părere de rĕu: „Acesta e prețulŭ, pentru care s'a obținutŭ alŭ doilea anŭ de serviciu alŭ voluntarilorŭ pe unŭ anŭ".

***

Unŭ focŭ mare bântue de Lunĭ înainte de prândŭ în partea vesticĕ a muntelui „Butianŭ".

***

Reflexiunĭ la petrecerea din Căpușŭ. Din Câmpiă primirămŭ o corespondență cu data de 14 Septemvre și subscrisă de P. d. M., în care se esprimă o mare nemulțămire față cu petrecerea ce s'a datŭ la 12 Iulie n. c. în Căpușulŭ de Câmpiă: la mésă serviciu slabŭ, vinŭ rĕu, comitetulŭ ar fi datŭ prea mare atențiune unora, ér pe cei mai mulțĭ i-ar fi neîngrijitŭ, din care causă mulțămirea și buna disposiție a lipsitŭ la petrecere; spațiulŭ de jocŭ rĕu, slabŭ luminatŭ; din causa neajunsurilorŭ parte mare din publicŭ s'a depărtat pré de timpuriu. Deși petrecerea a fostŭ împreunată cu producțiune teatrală, corespondentulŭ nu vré sĕ crédă, că spesele acestei petrecerĭ de véră, arangiate la unŭ satŭ, arŭ puté sĕ se urce la 140 fl., câtŭ i-s'a spusŭ, că s'arŭ fi urcatŭ. „Petrecerile filantropice", dice corespondentul, „se arangiéză pentru scopurĭ filantropice, ér nu pentru luxŭ. Décă ar fi fostŭ luxŭ, așĭ condamna luxulŭ; dér fiindcă n'a fostŭ luxŭ, trebue sĕ condamnŭ spesele".

Asupra acestora atragemŭ atențiunea comitetului arangiatorŭ, ca sĕ'șĭ dea sémă, fiindŭ acésta în interesulŭ sĕu propriu.

***

Porunca regimentului și — „Pester Lloyd". Unŭ instructorŭ alŭ voluntarilorŭ pe unŭ anŭ de curêndŭ înrolațĭ, le esplică acestora — scena se petrece în Aradŭ și este descrisă de diarulŭ „Alföld" — înțelesulŭ poruncei regimentului. Și pentru ca sĕ fiă bine înțelesŭ, ilustră esplicațiunea sa prin următórele: „Porunca regimentului conține tóte scirile, carĭ interesézŭ regimentulŭ. Ea este pentru regimentŭ tocmai aceea, ce este prima pagină a diarului „Pester Lloyd" pentru lumea comercială, acolo se află tóte evenimentele, de carĭ trebue sĕ aveți cunoscință. Auditorilorŭ li-se părŭ, că au înțelesŭ pe deplinŭ acestea. In diua următóre voi oficerulŭ de instrucțiune sĕ se convingă de succesulŭ prelegerei sale de erĭ, decĭ întrebă pe unulŭ dintre voluntarĭ: „Spune'mĭ D-ta, ce este porunca regimentului?" — „Porunca regimentului", rĕspunsulŭ esactŭ, „este prima pagină a diarului „Pester Lloyd", în care se află totŭ ce trebue sĕ scie regimentulŭ".

***

Musica orășenéscă va da Sâmbătă în 7 (19) Octomvre a. c. în sala hotelului Nr. 1 alŭ treilea concertŭ cu abonamentŭ.

O epistolă a Metropolitului Mironŭ Romanulŭ

cătră președintele Kulturegylet-ului.

Cu ocasiunea adunărei generale a Kulturegylet-ului ardeleanŭ, ce s'a ținutŭ anulŭ acesta în Gherla, 'i s'a cerutŭ Escelenței Sale Metropolitului din Sibiiu, Mironŭ Romanulŭ, ca sĕ lase a fi representată la acéstă adunare și biserica română gr. or. de Transilvania. La acésta Escelența Sa Metropolitulŭ a adresatŭ președintelui Kulturegylet-ului, conte Gavrilŭ Bethlen, umătórea epistolă, pe care o reproducemŭ după „Kolozsvar":

Magnifice d-le conte, președinte alŭ Reuniunei! E lucru sciutŭ, că Kulturegylet-ulŭ, precum se vede și din activitatea lui de până acum, s'a înființatŭ esclusivŭ pentru propășirea intereselorŭ naționale ale rassei unguresci, ér interesele culturale ale cetățenilorŭ de altă naționalitate numai întru atâta este aplicată a-le îmbrățișa, întru câtŭ ar puté spera, că prin esclusiva cultură ungurésca îi va succede a-le câștiga pentru maghiarisare și astfelŭ a-le contopi în rassa maghiară.

De-órece eu și așa, ca archipăstorŭ alŭ bisericei române gr. or. din Ardélŭ, amĕsuratŭ convingerei și principiilorŭ mele declarate, în consciința datorinței mele patriotice, am fostŭ tot-déuna inimiculŭ declaratŭ alŭ tuturorŭ conversiunilorŭ măestrite, ce s'arŭ puté ivi în patriă, fiă ele confesionale, fiă naționale.— de aceea eu, față cu Kulturegylet-ulŭ, în ceea ce privesce amintita lui direcțiă culturală, intenționatŭ m'am abținutŭ cu totulŭ, și încă am făcut'o acésta cu atâtŭ mai ușorŭ, căcĭ în urma naturei raporturilorŭ nimenea și sub nicĭ o formă nu m'a provocatŭ ca sĕ cooperezŭ în interesulŭ amintitului Kulturegylet.

Acum însĕ mărturisescŭ, că mĭ-a făcutŭ o surprindere cu totulŭ neașteptată epistola dela 21 l. c. Nr. 503 a Magnificenței vóstre, împreună cu dorința esprimată în aceea, ca adecă cu ocasiunea adunărei generale a numitei Reuniunĭ, ce se va ține la Gherla în diua de 3 Septemvre a. c., respective cu ocasiunea serbărei sfințirei stindardului, în seria celorlalte confesiunĭ din patriă sĕ fiă representată și confesiunea greco-orientală și din partea acesteia sĕ se țină o vorbire ocasională prin Demetriu Moldovanŭ, protopopulŭ substitutŭ din Sighișóra.

Increderea, ce Magnificența vóstră o manifestațĭ prin acésta în direcțiunea mea, într'adevĕrŭ mĕ obligă la sinceră recunoscință, în casulŭ de față însĕ pe lângă adêncă părere de rĕu sunt silitŭ a vĕ declara cu tótă onórea, că din causa susŭ disă nu potŭ satisface amintitei dorințe a Magnificenței vostre; împrejurarea acésta însĕ nu impedecă nicĭ câtŭ mai puținŭ pe numitulŭ protopopŭ substitutŭ, ca elŭ, décă însușĭ va afla de bine, sĕ pótă lua parte la numita adunare generală ca persónă privată și în numele sĕu sĕ pótă ține și vorbire.

Primițĭ etc.

Sibiiu, 26 Augustŭ 1889.

Mironŭ Romanulŭ.
Archiepiscop și Metropolit rom. gr. or.

Epistola acésta a produsŭ sânge rĕu între „patrioții" ungurĭ. Cum a cutezat Metropolitul Mironŭ Romanul sĕ denege participarea oficială a unui preotŭ românŭ gr. or. la sfințirea stindardului unei reuniunĭ, pe care a aprobat'o Regele Ungariei și la alŭ căreia balŭ Majestatea Sa a trimisŭ ca patronŭ pe fiulŭ sĕu? Așa se întrébă reptila „Kolozsvar", care dice, că s'a aflatŭ unŭ preotŭ românŭ patriotŭ, care — cerêndu-i-se — ar fi voitŭ sĕ ia asupră-șĭ sarcina de a participa la sfințirea stindardului și de a accentua prin o cuvêntare a sa alipirea Românilorŭ cătră unitatea de statŭ, ca a unora, carĭ facŭ parte din națiunea politică ungurésca, dér Metropolitulŭ nu i-a concesŭ s'o facă acésta. Mai vîrtosŭ îi pare bătĕtor la ochĭ fóiei ungurescĭ, că Metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ a identificatŭ religiunea gr. or. cu naționalitatea română. Surprinderea, ce a făcut'o Metropolitulŭ „de trică ca sĕ nu fiă proscrisŭ din partea ultraiștilorŭ", dice reptila că a fostŭ așa de mare, încâtŭ nimenea nu s'a așteptatŭ la ea.

Ar fi pĕcatŭ sĕ pierdemŭ timpulŭ rĕspundêndŭ la gugumăniile reptilei ungurescĭ. După noi n'a fostŭ bine, că In. Prea sânția sa a întratŭ în vorbă cu Kulturegyletiștii, cu acéstă societate tendențiósă privată: nu trebuia sĕ-i facă îndrăsneței provocărĭ kulturegyletiste onórea unui rĕspunsŭ și a unei lămuririĭ a vederilorŭ sale. Celŭ mai bunŭ rĕspunsŭ ar fi fostŭ simpla ignorare. N'a meritatŭ invitarea din vorbă nicĭ atâta atențiune din partea unui înaltŭ prelatŭ românŭ, ca sĕ o cetéscă, ci trebuia sĕ o arunce de-adreptulŭ în coșulŭ cu maculaturele.

Nu putemŭ trece cu tăcerea împrejurarea, că Kulturegyletiștii au reclamatŭ în specialŭ serviciile părintelui din Sighișóra pentru înălțarea ceremoniei sânțirei stégului lorŭ. Cum vine părintele din vorbă la acéstă atențiune și cinste kulturegyletistă?

Sfințirea școlei din Rodna-veche.

Onorate Domnule Redactorŭ! Conformŭ învitatorului publicatŭ în No. 103 alŭ prețuitului diarŭ „Gazeta Transilvaniei", ce o redigeațĭ, solemnitatea sfințirei noului edificiu școlarŭ românescŭ gr cath. din comunitatea opidană Rodna-veche s'a celebratŭ la 29 Septemvre st. n. a. c. conformŭ programului anunțatŭ acolo; despre modulŭ decurgerei acelei festivitățĭ rare și unică în felulŭ sĕu, cu permisiunea D-Vóstre, raportezŭ următórele:

Mai înainte de ce așĭ descrie decursulŭ acelei sĕrbătorĭ, fiă'mĭ permisŭ a face cunoscutŭ pe scurtŭ istoriculŭ acestei școle, precum și întêmplările mai momentóse, prin care a trecutŭ acéstă școlă dela înființarea s'a și până în diua de astădĭ.

Școla românéscă gr. cath. din comunitatea Rodna-veche, după cum am pututŭ afla, s'a ridicatŭ la îndemnulŭ fericitului și de piă memoriă Ioanŭ Marianŭ, fostulŭ vicarŭ foraneu alŭ Rodnei, sub ale cărui auspicii s'au înființatŭ tóte școlele din alŭ II regimentŭ românŭ de graniță. Instrucțiunea de comunŭ la începutŭ o predau cantorii bisericescĭ și consta mai cu sémă din rugăciunĭ și deprinderĭ în cetirea cărțilorŭ cu litere cirilice (Bucóvna). Dér cu încetulŭ, prin stăruința neobosită a neuitatului vicarŭ, s'a regulatŭ cursulŭ școlarŭ, pe mai multe lunĭ, ér din cârcimăritulŭ trilunarŭ s'a începutŭ crearea fondului școlarŭ, din care s'au sistemisatŭ salarii ficse în banĭ pentru învĕțătorulŭ. De sine se înțelege, că și salariele acelea erau la începutŭ fórte modeste. Dér cu tóte acestea, școla din Rodna a avutŭ în totŭ timpulŭ învĕțătorĭ harnicĭ și conscii de înalta lorŭ chemare. Dintre personalulŭ învĕțătorescŭ, ce a funcționatŭ la acéstă școlă, unii au trecutŭ deja la vecinica odihnă, ér alții repășindŭ, au ocupatŭ alte funcțiunĭ și încă fórte înalte, precum e d-lŭ Florianŭ cav. de Porcius, vice-căpitanŭ emeritatŭ și renumitulŭ botanicŭ-românŭ, carele și astădĭ în adêncĭ bĕtrâneți lucréză numai și numai spre cultivarea și luminarea némului românescŭ, adunândŭ o colecțiune fórte bogată de plante din ținutulŭ acesta. Dênsulŭ a mai tipăritŭ și compusŭ cartea „Flora fanerogamă a districtului Năsĕudŭ", apoi alte lucrărĭ botanice interesante; și décă bunulŭ Dumnedeu îlŭ va ține în pace și vigorosŭ câtŭ de mulțĭ anĭ, ceea-ce îi dorimŭ toțĭ din inimă, ne va lăsa nouĕ Românilorŭ și unŭ „Herbarŭ" prețiosŭ și alte comorĭ scientifice. Altŭ bărbatŭ demnŭ mai este și D-lŭ Florianŭ Domide ces. reg. căpitanŭ emeritatŭ; Cosma Anca, fostŭ directorŭ normalŭ în Năsĕudŭ: Avacomŭ Anca, casar. colectorŭ: Ionŭ Bindiu, trecutŭ în România, Zaharia Popŭ, not. com. și alții mai mulțĭ.

In privința edificiului de școlă, școla românéscă din Rodna veche, în câtŭ am pututŭ afla dela antecesorii mei, n'a avutŭ unŭ edificiu stabilŭ propriu, ci a fostŭ adăpostită din o casă în alta până la anulŭ 1856. Dela acestŭ timpŭ a fostŭ instalată școla în casa fostului medicŭ militarŭ de companiă (Becher), unde a rĕmasŭ până în anulŭ 1870. In tómna anului 1867 și cu începutulŭ anului 1868, făcêndu-se așa numitulŭ pactŭ dualisticŭ, spre a trage cu miere pe buzele grănițerilorŭ, ca sĕ fiă ómenĭ pe pace, guvernulŭ de atuncĭ li-a promisŭ și transpusŭ la părere realitățile și cartierele oficerilorŭ foste grănițărescĭ, și așa între alte mai multe realitățĭ s'a transpusŭ și cartierulŭ căpitanului din Rodna veche comunității politice Rodna veche, după care umblă sĕ'lŭ cumpere contele Zichy Dominicŭ. Representanța comunală, luândŭ în considerare, că atare edificiu nu formézŭ unŭ bunŭ comunŭ alŭ tuturorŭ locuitorilorŭ, ci numai alŭ foștilorŭ grănițerĭ și alŭ urmașilorŭ lorŭ, prin documentŭ formalŭ aprobatŭ de ministerulŭ de interne a transpusŭ acele realitățĭ numai pe numele și în favórea grănițerilorŭ și ca atare s'au și întabulatŭ și în cărțile funduare în 1873. In actulŭ de transpunere se dice espresŭ: „sĕ transpunŭ acele realitățĭ spre scopurĭ scolastice și culturale în favórea foștilorŭ grănițerĭ și a urmașilorŭ lorŭ", spre care scopŭ s'au și folositŭ. Căcĭ în tómna anului 1870—1 s'a înlocuitŭ în acelŭ edificiu școla românéscă gr. cat., numită astfeliu după legea școlară, art. XXXVIII din 1868. Bucuria Românilorŭ a fostŭ mare vĕdêndu-se ei în o casă bună, clădită din materialŭ solidŭ, provĕdută cu o mulțime de odăi, cu ogradă (curte) și grădină mare, situate chiar în piața comunală. Senatulŭ școlasticŭ, vĕdundu-se în posesiunea cartierului căpitanului a reparatŭ și adaptatŭ mai multe odăi, a reparatŭ și adaptatŭ aresturile, prefăcêndu-le în odăi de școlă, adecă din locașurĭ ce erau menite pentru penitența făcĕtorilorŭ de rele, au ridicatŭ și deschisŭ școle.

Dérŭ bucuria Românilorŭ nu ținŭ multŭ. Contrarii némului nostru vĕdêndŭ cele ce se întêmplă, îi durea inima, când vedeau că Românii posedŭ o școlă așa de frumósă. Au începutŭ o luptă teribilă contra școlei românescĭ și folosin-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

du-se de mijlóce ertate și neertate, au adusŭ lucrulŭ pănă acolo, de școla rom. cat. a minarilorŭ din Rodna au declarat'o ca școlă fără caracterŭ confesionalŭ, adecă au prefăcut'o în școlă de statŭ. Au denunțatŭ coriferii minarilorŭ pe la locurile mai înalte, că Românii din Rodna nu folosescŭ edificiulŭ căpitanalŭ, datŭ lorŭ, spre scopurĭ de cultură, ci că l'au datŭ cu chiriă, din care causă în tómna anului 1876 *tinerimea școlară cu învĕțătorŭ și parochulŭ, ca președinte, au fostŭ scoșĭ cu asistență de gendarmĭ din edificiulŭ școlei lorŭ* prin diregĕtoriile politice și în acelea s'a instalatŭ școla de statŭ, care se află pănă astădĭ. Tóte aceste fapte se potŭ documenta cu ordinațiunĭ și documente demne de credĕmêntŭ și cu martorĭ.

Dela acelŭ timpŭ (Noemvre 1876) școla românéscă din Rodna, fiindŭ aruncată în stradă, érășĭ a ajunsŭ sórtea de a fi adăpostită din o casă în alta, în timpŭ de 12 anĭ. In acestŭ timpŭ de grea cercare pentru acéstă școlă persecutată de sórte, mulțĭ mai că desperaseră de a mai vedé resultatŭ bunŭ și se audiau vocĭ dela unii mai slabĭ de ângerŭ, „că ar fi mai bine sĕ ne dămŭ copii în școla ungurésca cu toții! Dér senatulŭ școlarŭ și bravulŭ sĕu Președinte, pe lângă tóte vecsările ce le-au înduratŭ, au susținutŭ susŭ și tare ideia, că *pruncii Românilorŭ numai în limba lorŭ potŭ primi o instrucțiune bună și temeinică*“. Din acestŭ motivŭ, conduși de unŭ adevĕratŭ simțŭ naționalŭ, după o conțelegere cu totŭ poporulŭ, în decursulŭ anilorŭ 1888 și 1889 au ridicatŭ unŭ edificiu de școlă fórte frumosŭ, spațiosŭ și întru tóte corĕspundĕtorŭ după prescrisele legilorŭ din vigóre, a cărui sfințire s'a îndeplinitŭ în 29 Septemvre st. n. în ordinea următóre:

Pentru conducerea și îndeplinirea acestui actŭ importantŭ s'a învitatŭ în scrisŭ Reverendissimulŭ Domnŭ vicarŭ Gregoriu Moisilŭ, ca patronulŭ și bărbatulŭ școlelorŭ din acestŭ ținutŭ, precum și ca inspectorele școlelorŭ confes. românescĭ. Déră durere, căcĭ bĕtrânețele și oboséla, precum și unŭ morbŭ greu l'a reținutŭ de a puté participa la îndeplinirea acestui actŭ solemnŭ, unde fŭ așteptatŭ cu atâta dorŭ; și din partea D-sale, ca unŭ părinte bunŭ, pe lângă cele mai sincere urărĭ împărtășindu-ne binecuvêntarea celui Atotŭ-putinte, denumi ca conducĕtorŭ alŭ ceremonielorŭ sacre pe D-lŭ Vasilie Groze, parochulŭ Maierului. Punctŭ la 8 óre s'a începutŭ celebrarea sf. liturgii prin D-nii preoțĭ Vasilie Groze din Maierŭ, Ilarionŭ Filipoi din Rodna-nouă, Iosifŭ Balŭ din Ilva-mare, Coșbucŭ din Leșiu, Avramŭ, cooperatorŭ în Maierŭ, și ca diaconŭ D-lŭ Gerasimŭ Domide parochul Rodnei-vechĭ. După terminarea sf. liturgii, poporulŭ a eșitŭ din biserică sub sunetulŭ clopotelorŭ și în cea mai bună ordine, cu procesiunea îndatinată, a mersŭ pănă la noulŭ edificiu de școlă. Aicĭ s'a făcutŭ sfințirea apei îndatinată și s'a îndeplinitŭ sfințirea casei. Atâtŭ la liturgiă, câtŭ și la sfințirea apei, cântările le-au esecutatŭ învĕțătorii din Rodna-vechiă, Maierŭ, Leșiu și alții. După stropirea cu apă sfințită, părintele ceremonierŭ, D-lŭ Groze, stândŭ pe treptele întrărei noului edificiu școlarŭ, ținŭ o cuvêntare fórte pĕtrundĕtóre, dicêndŭ între altele: Nu sciu de ce sĕ mĕ mirŭ mai multŭ, de hărnicia bravilorŭ Rodneni, carĭ în unŭ timpŭ așa de scurtŭ, pe lângă tótă vitregitatea timpului, au sciutŭ sĕ ridice acestŭ templu alŭ muselorŭ, séu de învingerea neajunselorŭ și greutățilorŭ, cu care s'a luptatŭ în realisarea acestei idei mărețe, edificarea unui localŭ de școlă, care va fi farulŭ și templu neclătitŭ pentru tinera generațiune“ etc. La finea acestei vorbirĭ a predatŭ cheia noului edificiu de școlă în mânile D-lui parochŭ Gerasimŭ Domide, carele în calitate de catechetŭ și directorŭ alŭ școlei, în unŭ tonŭ plinŭ de putere, ținŭ publicului adunatŭ o vorbire fórte acomodată și instructivă, îndemnândŭ poporulŭ ca sĕ iubéscă școla și progresulŭ în cultură, lăsândŭ ca motto cuvintele: „Luminéză-te și vei fi, voiesce și vei puté“! Cu acésta finindu-se actulŭ sfințirei, în ordinea cea mai bună totŭ poporulŭ sub sunetulŭ clopotelorŭ s'a reîntorsŭ la biserică, ér de aicĭ fie-care a mersŭ acasă, ducêndŭ cu sine amintirile cele mai plăcute despre acéstă rară sĕrbătóre.

La acestŭ locŭ observezŭ, că deși timpulŭ a fostŭ fórte ploiosŭ și nefavoritorŭ, totușĭ poporŭ a fostŭ fórte multŭ ér inteligența atâtŭ din locŭ, fără deosebire de națiune séu stare, precum și din comunele învecinate ne-au onoratŭ cu presența domniilorŭ lorŭ.

Părintele Gerasimŭ Domide, parochulŭ Rodnei, a mai măritŭ actulŭ și însĕmnătatea acelei dile și prin aceea, că a lăsatŭ a se sfinți și casa parochială totŭ cu aceea ocasiune, la care ceremoniă au luatŭ parte toțĭ preoții și inteligența.

Conformŭ programei, la ora 1 p. m., s'a începutŭ banchetulŭ în noulŭ edificiu alŭ școlei, la care au participatŭ peste 50 persóne. Sub decursulŭ prândului comunŭ s'au ținutŭ mai multe toaste. S'a vorbitŭ și bĕutŭ în sănĕtatea Casei domnitóre, a episcopilorŭ, a vicarului, a senatului scol. district., a preoțilorŭ și a învĕțătorilorŭ, precum și a poporului și a senatului școl. din Rodna veche. S'a mai vorbitŭ de armoniă între neamurĭ etc.

Séra la 8 óre s'a începutŭ și petrecerea cu jocŭ, care a fostŭ fórte animată și la care a luatŭ parte tótă inteligența din Rodna și jurŭ. Intre damele române, care au participat la acéstă petrecere, au fostŭ trei în costume românescĭ fórte frumóse, aduse din România. Petrecerea fŭ fórte animată și a duratŭ pănă cătră diuă, când s'a depărtatŭ fiă-care la ale sale, ducêndŭ cu sine amintirile cele mai plăcute de sfințirea școlei românescĭ gr. cat. din Rodna veche. Despre resultatulŭ petrecerei, comitetulŭ arangiatorŭ își va face raportulŭ sĕu specialŭ și va arăta la timpulŭ sĕu resultatulŭ materialŭ ce l'a obținutŭ.

Rodna-veche, Octomvre 1889.

S. Mureșianu,
învĕțătorŭ gr. cat.

Concertulŭ Irena de Vladaia

datŭ în 2(14) Oct. a. c.

Este o adevĕrată plăcere de a fi raportorŭ asupra concertului unei artiste ca d-na Irena de Vladaia. Căcĭ o artistă de calitatea d-sale potĭ sĕ-o criticĭ câtŭ de severŭ și totușĭ nu vei avé decâtŭ mai numai cuvinte de laudă pentru ea. Fórte rarŭ ni-se dă în Brașovŭ ocasiunea de a audi o cântărĕță atâtŭ de escelentă, cu o briliantă coloratură, și sĕ admirămŭ gammele ce curgŭ ca mărgăritarele, trilerile frumóse, staccati puternicĭ și curațĭ, în posițiunile de susŭ și în cele mai de susŭ. Estensiunea fórte mare a vocei dela *a* pănă la de trei orĭ lineatulŭ E și frumósa egalare în tóte registrele suntŭ eminente avantage ale unei cântărețe, căcĭ ea prin acestea este în stare a cânta tóte piesele în originalŭ și ne servesce spre deosebită plăcere a puté constata, că valsulŭ din „Romeo și Julietta“ de Gounod, pe care l'amŭ auditŭ totdéuna în F-dur, l'amŭ auditŭ de astădată dela tênĕra concertistă în originalŭ, adecă în G-dur.

Dómna de Vladaia trece peste tóte dificultățile cu-o ușurătate ca și când s'ar juca numai. Celŭ ce cunósce de pildă dificultățile în Polonesa din „Mignon“ de Ambroise Thomas trebue sĕ admire dibăcia, cu care artista scie sĕ satisfacă și ritmului celui mai complicatŭ, dovedindŭ astfelŭ nu numai școla ei cea bună, ci și talentulŭ ei musicalŭ.

Amŭ mai avé încă cuvinte de laudă, dér ne tememŭ a nu ne repeta prea multŭ, deórece încă în anulŭ trecutŭ amŭ recunoscutŭ pe deplinŭ calitățile acestei multŭ talentate artiste. Și fiindcă amŭ disŭ la începutŭ, că cântarea ei póte suporta cea mai severă critică, nu putemŭ trece cu vederea, că distinsa și tênera nóstră artistă, rapită de zelulŭ și foculŭ ei juvenilŭ, a întonatŭ de câteva orĭ ceva prea susŭ.

Se 'nțelege de sine, că d-na de Vladaia a fostŭ necurmatŭ și sgomotosŭ aplaudată de publicŭ și ca mulțămire a și repetatŭ o piesă și a mai adausŭ la programŭ valsulŭ din „Faust“ și o ariă din „Mignon“. Gentila nóstră cântărĕță a primitŭ frumóse buchete de florĭ între ovațiunile publicului.

Dintre domnii, carĭ au datŭ concursulŭ lorŭ la acestŭ concertŭ amintimŭ mai întâiu pe d-lŭ Krause, care avêndŭ o bună dispositiă a cântatŭ romanța de Svendsen escelentŭ; d-lŭ A. Bergelt, noulŭ violoncelistŭ alŭ musicei orășănescĭ, a cântatŭ (c'unŭ tonŭ fórte micŭ) douĕ micĭ bucățĭ de D. Popper. In fine au esecutatŭ tórte bine domnii Frank, Krause, Klink și Bergelt „adagio“ și „scherzo“ din primulŭ cuartetŭ de Frid. Kiel. Tóte aceste piese intercalate între cântările concertistei au fostŭ primite de publicŭ cu aplause.

Cununiă. In 12 Octomvre st. n. 1889 s'a serbatŭ în Têrgulŭ-Mureșului cununia d-lui *Alexandru Onaciu*, jude la tabla regéscă, cu d-na *Irena Moga*.

Adresămŭ nou căsĕtorițilorŭ sincerele nóstre urărĭ de fericire!

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Budapesta, 16 Octomvre — (Camera deputațilorŭ). Ministrulŭ de finance Weckerle a presentatŭ de finance Weckerle a presentatŭ proiectulŭ de bugetŭ pe 1890 după care întregulŭ deficitŭ bugetarŭ face 404.000. (? Red. Gaz.) Espunerea ministrului a fostŭ primită cu aplause îndelungate.

Bucurescĭ, 16 Octomvre. — Ministrulŭ de rĕsboiu va cere corpurilorŭ legiuitóre unŭ creditŭ estra-ordinarŭ de 15 milióne pentru fortificațiunĭ.

Parisŭ, 16 Octomvre. — Principele Bulgariei a sositŭ aicĭ, a visitatŭ pe ducele de Montpensier.

Ludwigslust, 16 Octomvre. — Țarulŭ aséră la $6^1/_2$ óre a plecatŭ mai departe peste Stettin.

Palermo, 16 Octomvre. — Ministrulŭ președinte *Crispi* a declaratŭ, că pacea este asigurată.

Lissabona, 16 Octomvre. — Starea sănĕtății Regelui e desperată.

DIVERSE.

Décă nu cunoscĭ pe împĕratulŭ. Diarulŭ „Nemzet“ istorisesce următórea întêmplare: In tómna anului 1885 se ținŭ lângă Rákos o vênătóre mare de vulpĭ, la care participă și împĕratulŭ. După ce se isprăvi vênătórea, se întórse întréga societate îndĕrĕtŭ la castelulŭ Gödöllö. Impĕratulŭ voi sĕ scurte drumulŭ, decĭ călări peste câmpŭ pe lângă unŭ magazinŭ, care era proprietatea erariului. Inaintea porții magazinului stetea ca sentinelă unŭ infanteristŭ, care vĕdêndŭ pe călărețulŭ străinŭ îmbrăcatŭ în costumŭ vênătorescŭ, îlŭ oprì cu baioneta, dicêndu-i: „Indĕrĕtŭ!“— Eu voescŭ numai sĕ trecŭ pe aicĭ“, dise cu blândețe împĕratulŭ, care îndată băgà de sémă, că soldatulŭ, vĕdêndu-lŭ în costumŭ vênătorescŭ, nu'lŭ cunósce. „Pe aicĭ nu este ertatŭ sĕ trécă nicĭ un civilist“, rĕspunse energicŭ sentinela și împĕratulŭ se vĕdŭ silitŭ sĕ se întórcă, și pe unŭ drumŭ mai lungŭ sĕ ajungă la castelulŭ Gödöllö. In diua următóre infanteristulŭ fŭ dusŭ înaintea colonelului, care morăindŭ mai tare ca de obiceiu, se rĕsti cătră elŭ: „D-ta ai ținutŭ cu baioneta drumulŭ împĕratului. Pentru ca pe viitorŭ acésta sĕ nu se mai întêmple, te denumescŭ corporalŭ, ca de adĭ încolo sĕ nu mai stai ca sentinelă“. — „Domnule colonelŭ.....“, bâlbăi infanteristulŭ „Tacĭ“! ordonà din nou colonelulŭ, „și pentru ca sĕ cunoscĭ de adĭ înainte pe grațiosulŭ nostru împĕratŭ, ceea ce e datoria fiăcărui soldatŭ, Majestatea Sa îțĭ trimite portretulŭ sĕu, și adecă în dece esemplare“. Dicêndŭ acestea colonelulŭ îi dĕdŭ dece florinĭ, carĭ de noi, ce erau, străluciau ca sórele. „Implinesce'țĭ și de aicĭ înainte datoria cu punctualitate. Drépta'mprejurŭ! Marșŭ!“

ULTIME SCIRĬ.

Viena, 14 Octomvre. D. A. Lahovary e așteptatŭ astă-séră la Viena, venindŭ din Parisu.

Viena, 14 Octemvre. D. Ionŭ Ghica, ministru alŭ Românieі la Londra, e de erĭ séra la Viena.

Petersburgŭ, 14 Octomvre. „Grajdanin“ face sĕ reiésă durata întreținerei între Țarulŭ și principele de Bismarck și atențiunea deosebită acordată acestuia din urmă de cătră împĕratulŭ Rusiei. După acestŭ diarŭ, aceste douĕ împrejurărĭ ar face sĕse presupună, că o eră de relațiunĭ mai bune ar începe între Rusia și mania.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 16 Octomvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.43	Vênd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	„	9.36	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.45	„	9.47
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.73
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.73
Galbinĭ .	„	5.58	„	5.61
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	1.22	„	1.23
Mărcĭ germane - -	„	11.62	„	11.64

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Octomvre st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	100.15
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	95.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	114.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.40
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	88.—
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.40
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	127.75
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.95
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.50
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	110.30
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	138.50
Acțiunile băncei austro-ungare - -	921. -
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	306.—
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - -	5.66
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	$9.47^1/_2$
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	$58.37^1/_2$
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.35

De adĭ încolo diarulŭ nostru se va trimite numai celorŭ ce și au reînoitŭ abonamentulŭ.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

La numĕrulŭ acesta se alătură unŭ catalogŭ alŭ librăriei W. Krafft din Sibiiu.

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

„ALBINA“,
Institutŭ de creditŭ și de economii
Filiala Brașovŭ
ESCOMPTÉZA RIMESSE BUNE
cu 6%,
acórdă împrumuturĭ cambiale cu $6^1/_2$%--7%, carĭ pe lângă o reducere corĕspundĕtóre a sumei cambiului și întru câtŭ starea numerariului din cassă ar permite, **se potŭ și de mai multe orĭ prolongi.**
Informațiunĭ mai de aprópe se potŭ lua dilnicŭ în biroulŭ institutului, piață No. 90 dela 8—2 óre d. a. 87.19

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cancelaria Negruțŭ

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și științifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Diarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și sciri cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărți din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă *séu învețaturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povețuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de față unŭ diarŭ de școlă, ce și-lŭ făcuse ca elevŭ de anul I alŭ școlei poporale superióre din Câmpenĭ, va se dică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de școlă. In acestŭ diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din școlă câtŭ și afară de școla: o colecție bogată de diferite povețuirĭ primite dela învețătorulŭ sĕŭ, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, des pre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8° —Prețulŭ unui esemplarŭ cu portofrancatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală.—Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învețătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Catechese pentru pruncii școlarĭ din școlele poporale. După George Mey preotŭ în Schörzkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu parochŭ gr. cat. în Satu-Siugatagu, protopopulŭ distr. Mara. adm. Vicarialŭ alŭ Maramureșului etc. etc. Ediția II. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 05 cr.

Din trecutulŭ Silvaniei. Legendă de Victorŭ Russu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'unŭ actŭ. După A. Kotzebue localisată de Irina Sonea n. Bogdanŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ unui esemplarŭ 30 cr.

Cuvântărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8° mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învețatŭ a'i apreții scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară.—Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avêndŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvântărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvântărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urmĕză o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2—a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părinți, 6 a fratelui sĕu surorei dela frați și surorĭ, 7 — a nepoțilorŭ dela moșĭ, móșe, bunĭ. bune, străbunĭ. străbune, 8 — a nepoțilorŭ dela unchiu și mătușe, 9— dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtați, 10—dela consoți de aceeași ocupațiune 11—dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toți creștinii adunați. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvântărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu.—Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8° mare.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ séu **concordanțele tradițiunei** în douĕ limbĭ—română și latină. tractéză despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. —Scrisŭ de Ioanŭ Papiu.—Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei séu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. —Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8°, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absolvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ numai de 50 cr esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și meto dică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ.—Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică româna este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieților noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catecheților, învețătorilorŭ și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băieți.—Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ,— care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8°, avêndŭ mai multe poesii în textŭ. — este 1 fl

Omiliile celui dintre sfinți Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ cătră Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumnedeésca liturgie a celui dintru sânți părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU" în Gherla (Sz-ujvár. — Transilvania), unde se cumpĕră acțiile tuturorŭ băncilorŭ române cu prețurile cele mai bune.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.